

ФИНИСТ-ЯСНИЯТ СОКОЛ

Превод от руски: Стоянка Мозгова, 1984

chitanka.info

Имало едно време един селянин. Умряла жена му и той останал с трите си дъщери. Поискал старецът да вземе слугиня, за да помага в домакинството. Но най-малката дъщеря Марюшка му рекла:

— Не вземай слугиня, тате, аз сама ще се оправя с домакинството.

Добре. Започвала Марюшка да върши домакинската работа. С всичко се справяла, всичко ѝ се удавало. Бащата обичал Марюшка, радвал се, че му расте такава умна и работлива дъщеря. Пък и голяма хубавица била Марюшка. А сестрите ѝ били завистливи и стиснати, пък и грозни, но обичали много да се гиздят — по цял ден седели пред огледалото да се червят и да се белосват, да се докарват с нови дрехи, и с нищо не можело да им се угоди: ту роклите не им харесвали, ту ботушките, ту шалчетата.

Тръгнал веднъж бащата на пазар и попитал дъщерите си:

— Какво да ви купя, чеда мои, с какво да ви зарадвам? Най-голямата и средната дъщеря рекли:

— Купи ни по един шал, но цветята му да са по-едри и да са извезани със злато.

А Марюшка стояла и мълчала. Попитал я баща ѝ:

— А на тебе, дъще, какво да ти купя?

— Купи ми, тате, перце от Финист-ясния сокол.

Върнал се бащата, шалове донесъл на по-големите дъщери, но перце не намерил.

Тръгнал пак веднъж бащата на пазар.

— Е, чеда мои — рекъл, — поръчвайте ми подаръци.

Зарадвали се голямата и средната дъщеря:

— Купи ни по едни ботушки със сребърни подковки.

А Марюшка пак заръчала:

— Купи ми, тате, перце от Финист-ясния сокол.

Ходил бащата целия ден, ботушки купил, но перце не намерил. Върнал се пак без перо.

Добре. Тръгнал старецът за трети път на пазар, а голямата и средната дъщеря му рекли:

— Купи ни по една рокля.

А Марюшка пак заръчала:

— Тате, купи ми перце от Финист-ясния сокол.

Бащата целия ден ходил, но перце не намерил. Излязъл той от града, а насреща му върви един грохнал дядо.

— Здравей, дядо!

— Живо-здро̀во! Накъде си тръгнал?

— Отивам си на село, дядо. Но ми е мъка: най-малката ми дъщеря все ми поръчва да ѝ купя перце от Финист-ясни́я сокол, а аз не мога да намеря.

— Аз имам такова перце и много си го пазех, но за добър човек щом е — ще го дам.

Извадил дядото перцето и го подал, а то се оказало най-обикновено. Вървял селянинът и си мислел какво хубаво е намерила в него Марюшка.

Донесъл старецът подаръци на дъщерите си, голямата и средната започнали да се гиздят и да се надсмиват над Марюшка:

— Каквато глупачка беше, такава и си остана: закачи си това перце в косата и се перчи!

Премълчала си Марюшка, дръпнала се настрана, а когато всички легнали да спят, хвърлила перцето на пода и проговорила:

— Скъпи Финисте-ясен соколе, яви се пред мене, мой годенико.

Пред нея се явил чудно хубав момък. На сутринта момъкът се ударил по пода и се превърнал на сокол. Отворила му Марюшка прозореца и соколът отлетял в синьото небе.

Три дни Марюшка приютявала момъка: денем той летял като сокол под синьото небе, а нощем долитал при Марюшка и се превръщал в добър юнак.

На четвъртия ден злите сестри забелязали това и наклеветили сестра си на баща си.

— Дъщери мои — им рекъл бащата, — гледайте по-добре себе си.

„Добре — си помислили сестрите, — ще видим какво ще стане по-нататък.“

Напъхали те в рамката на прозореца остри ножове, притаили се и зачакали.

Долетял ясният сокол. Долетял до прозореца, но не можал да влезе в стаята на Марюшка. Удрял се, удрял се, изранил си гърдите, а Марюшка спи и не чува. Рекъл тогава соколът:

— На когото потрябвам, ще ме намери. Но това няма да е лесно. Ще ме намериш тогава, когато износиш три чифта железни обувки, когато счупиш три железни тояги, когато скъсаш три железни калпака.

Чула това Марюшка, скочила от леглото, погледнала към прозореца и видяла, че соколът го няма и само кървави следи са останали от него на прозореца. Заронила Марюшка горчиви сълзи — измила със сълзите си кървавата следа и станала още по-хубава.

Отишла тя при баща си и му казала:

— Не ми се карай, тате, пусни ме на далечен път, ако съм жива — ще се видим, ако умра — значи така ми е било писано.

Жал му било на бащата да пуска любимата си дъщеря, но я пуснал.

Поръчала си Марюшка три чифта железни обуца, три железни тояги, три железни калпака и се отправила на далечен път да търси желанието Финист-ясен сокол. Вървяла тя по безкрайни полета, вървяла през тъмни гори, през високи планини. Птичките с веселите си песни ѝ радвали сърцето, ручей — четата ѝ миели бялото лице, тъмните гори я подслонявали. И никой не можел да докосне Марюшка: сивите вълци, мечките, лисиците — всички зверове се стичали към нея. Изтъркала тя един чифт железни обувки, счупила една желязна тояга, скъсала един железен калпак. Излязла Марюшка на една поляна и видяла, че там стои къщичка на кокоши крака и се върти. Рекла ѝ Марюшка:

— Къщичке, къщичке, застани с гръб към гората, към мен с лицето, трябва в теб да се покатеря, малко хлебец да намеря.

Обърнала се къщичката с гръб към гората, с лице към Марюшка. Влязла Марюшка вътре и видяла, че там стои баба Яга с крак като тояга, краката ѝ от кюше до кюше, устната ѝ на полицата виси, а носът ѝ до тавана стърчи.

Видяла баба Яга Марюшка и се развикала:

— Фу, фу, на човек ми мирише! Девойко хубава, работа ли търсиш, или от работа бягаш?

— Търся, бабо, Финист-ясния сокол.

— О, красавице, дълго ще го търсиш! Твоят ясен сокол е през девет царства в десето. Напоила го е с омайно биле една царица-вълшебница и го оженила за себе си. Но аз ще ти помогна. Ето ти тази сребърна паничка и това златно яйчице. Като стигнеш в онова царство, пазари се за ратайкия при царицата. Като си свършиш работата, вземи

паничката, сложи върху нея златното яйчице и то само ще започне да се търкаля. Ако искат да го купят, не го продавай. Поискай да ти дадат да видиш Финист-яския сокол.

Поблагодарила Марюшка на баба Яга и тръгнала. В гората притъмняло, на Марюшка ѝ станало страшно, бояла се и крачка да направи, а срещу нея се задал един котарак. Скочил той към Марюшка и замъркал:

— Не се бой, Марюшка, върви напред. Ще стане още по-страшно, а ти върви и не се оглеждай.

Отъркал котаракът гръбчето си и изчезнал, а Марюшка тръгнала по-нататък. А гората потъмняла повече. Вървяла, вървяла Марюшка, още един чифт железни обувки износила, тоягата счупила, калпака скъсала и стигнала до една къщичка на кокоши крака. Къщичката била оградена със стобор, на колове черепи стърчали и от всеки череп светело.

Рекла Марюшка:

— Къщичке, къщичке, застани с гръб към гората и с лице към мене, трябва в теб да се покатеря, малко хлебец да намеря.

Обърнала се къщичката с гръб към гората и с лице към Марюшка. Влязла Марюшка в къщичката и видяла, че там седи баба Яга с крак като тояга, краката ѝ от кюше до кюше, устната ѝ на полицата виси, а носът ѝ до тавана стърчи.

Видяла баба Яга Марюшка и се развикала:

— Фу, фу, на човек ми мирише! Хубава девойко, работа ли търсиш, или от работа бягаш?

— Търся, бабо, Финист-яския сокол.

— А беше ли при сестра ми?

— Бях, бабо.

— Добре, хубавице, ще ти помогна. Вземи този сребърен гергеф и златната игличка. Игличката сама ще бродира със злато и сребро върху малиново кадифе. Ако искат да ги купят, не ги давай, поискай да ти дадат да се видиш с Финист — яския сокол.

Поблагодарила Марюшка на баба Яга и тръгнала по-нататък. А в гората — тропане, гърмене, свиркане, черепи светят. Страшно ѝ станало на Марюшка. Видяла, че насреща ѝ бяга едно куче:

— Бау, бау, Марюшка, не се бой, мила, върви, ще бъде още по-страшно, но ти не се оглеждай.

Като казало това, кучето изчезнало. Тръгнала Марюшка, а гората потъмняла още повече. Краката ѝ препъва, за ръкавите я дърпа... Върви Марюшка, върви и не се обръща назад.

Колко вървяла, никой не знае, но изтъркала железните обувки, счупила желязната тояга, скъсала железния калпак. Излязла тя на една полянка, а на полянката стояла къщичка на кокоши крака, около къщичката — стобор от колове, а на коловете набучени конски черепи, които горели като огън. Рекла Марюшка:

— Къщичке, къщичке, застани с гръб към гората, а с лице към мене!

Обърнала се къщичката с гръб към гората и с лице към Марюшка. Влязла Марюшка в къщичката и видяла вътре баба Яга с крак като тояга, краката ѝ от кюше до кюше, устната ѝ на полицата виси, а носът ѝ до тавана стърчи. Цялата черна, а в устата ѝ само един зъб стърчи. Видяла баба Яга Марюшка и се развикала:

— Фу, фу, на човек ми мирише! Хубавице, работа ли търсиш, или от работа бягаш?

— Търся, бабо, Финист-ясния сокол.

— Трудно ще ти бъде, красавице, да го намериш, но аз ще ти помогна. Ето ти една сребърна хурчица и едно златно вретенце. Като го вземеш в ръце, то само ще започне да преде, ще се проточи нишка, но не проста, а златна.

— Благодаря ти, бабо.

— Хайде, после ще благодариш, а сега слушай какво ще ти заръчам: ако искат да купят златното вретенце — не го продавай, а искай да видиш Финист-ясния сокол.

Поблагодарила Марюшка на баба Яга и тръгнала, а гората зашумяла, зафучала, завъртели се бухали, мишките изскочили от дупките си и се нахвърлили върху Марюшка. Видяла Марюшка, че насреща ѝ тича един сив вълк.

— Не тъжи — ѝ рекъл той, — а се качи на мене и не се оглеждай.

Качила се Марюшка на сивия вълк и полетяла. Пред нея се разстилали широки степи, кадифени ливади, медени реки, планините до облаците стигали. А Марюшка все летяла и летяла. Ето че се показал кристален палат. Целите стълби били в резба, прозорците били украсени с орнаменти, а на един от тях стояла царицата.

— Е — рекъл сивият вълк, — слизай, Марюшка, и отивай да се главиш за слугиня.

Слязла Марюшка, взела си вързопчето, поблагодарила на вълка и тръгнала към кристалния дворец. Поклонила се Марюшка на царицата и ѝ рекла:

— Не знам как се казвате и как ви наричат, но не ви ли трябва слугиня?

Царицата ѝ отговорила:

— Отдавна търся слугиня, но такава, която да може да преде, да тъче и да шие.

— Аз мога да правя всичко това.

— Тогава влизай и сядай да работиш.

Станала Марюшка слугиня. През деня работела, а когато настъпвала нощта, вземала сребърната паничка и златното яйчице и нареждала:

— Търкули се, златно яйчице, по сребърната паничка и ми покажи моя мил.

Търкулвало се яйчицето по сребърната паничка и пред Марюшка се показвал Финист-ясният сокол. Гледала го тя и със сълзи се заливала:

— Финисте мой, Финисте-ясни соколе, защо ме остави сама по тебе горчиво да плача...

Подслушала царицата думите ѝ и рекла:

— Продай ми, Марюшка, сребърната паничка и златното яйчице.

— Не — рекла Марюшка, — те не се продават. Мога да ти ги дам, ако ми позволиш да видя Финист-ясния сокол.

Помислила царицата, помислила и рекла:

— Добре, тъй да бъде. През нощта като заспи, ще ти го покажа.

Настъпила нощта и Марюшка тръгнала към спалнята на Финист-ясния сокол. Видяла тя, че милият ѝ човек спи непробудно. Гледала го Марюшка и не можела да му се нагледа, целувала го по сладката уста, притискала го към бялата си гръд, но милият ѝ човек спял и не се събуждал. Така и настъпило утрото, без да може Марюшка да събуди милия си...

Цял ден работила Марюшка, а вечерта взела сребърния гергеф и златната игличка. Седи, бродира и си говори:

— Бродирай се, бродирай се, шевице, за Финист-ясният сокол, за да има с какво сутрин да бърше лицето си.

Подслушала царицата и рекла:

— Продай ми, Марюшка, сребърния гергеф и златната игличка.

— Няма да ти ги продам — рекла Марюшка, — а така ще ти ги дам, само ми дай да видя Финист-ясният сокол.

Онази помислила, помислила:

— Добре — й рекла, — тъй да бъде, ела през нощта.

Настъпила нощта. Влязла Марюшка в спалнята на Финист-ясният сокол, а той спял непробудно.

— Финисте, мой ясни соколе, стани, събуди се!

Но Финист спял непробудно. Будила го Марюшка, но не го събудила.

Настъпил денят, седнала Марюшка да работи, взела в ръце сребърната хурчица и златното вретенце. Видяла ги царицата:

— Продай ми ги, та продай ми ги!

— Не са ми те за продан, мога така да ти ги дам, ако ми разрешиш поне един час да бъда с Финист-ясният сокол.

— Добре — рекла онази.

А сама си помислила: „Все едно няма да го събуди.“

Настъпила нощта. Влязла Марюшка в спалнята на Финист-ясният сокол, а той спял непробудно.

— Финисте, мой ясни соколе, стани, събуди се!

Но Финист не се събуждал.

Будила го, будила го, но никак не можела да го събуди, а вече се зазорявало.

Заплакала Марюшка.

— Мили мой, Финисте-ясни соколе, стани, събуди се, виж своята Марюшка и до сърцето си я притисни.

Една Марюшкина сълза капнала на голото рамо на Финист-ясният сокол и го опарила. Събудил се Финист-ясният сокол, огледал се и видял Марюшка. Прегърнал я и я целунал.

— Нима това си ти, Марюшка? Изтъркала си три чифта железни обувки, счупила си три железни тояги, скъсала си три железни калпака и си ме намерила? Да се връщаме тогава в родината си.

Започнали те да се стягат за в къщи, а царицата ги видяла и заповядала да затръбят и да съобщят за изневярата на мъжа й.

Събрали се князете и търговците, започнали да се съветват как да накажат Финист-яския сокол.

Тогава Финист-яският сокол им рекъл:

— Коя по вашему е истинската жена — тази ли, която силно те обича, или тази, която те продава и лъже?

Всички се съгласили, че жена на Финист-яския сокол е Марюшка.

И започнали те да живеят доволни и щастливи. Заминали в своето царство, вдигнали веселба, тръби тръбили, с топове гърмели и така пирували, че и досега си спомнят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.